

Βρυξέλλες, 27.3.2013
COM(2013) 169 final

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΕΕ διαθέτει σαφές πλαίσιο που κατευθύνει τις πολιτικές της για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2020. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται διάφοροι στόχοι πολιτικής, όπως η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και η υποστήριξη της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και των θέσεων εργασίας μέσα από την εφαρμογή προσέγγισης που αποτελεί συγκερασμό υψηλής τεχνολογίας, αποδοτικότητας σε θέματα κόστους και αποδοτικής χρήσης πόρων. Οι προαναφερόμενοι στόχοι πολιτικής θα υλοποιηθούν μέσα από τρεις πρωταρχικούς στόχους, ήτοι τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας. Πρόσθετοι στόχοι καθορίζονται για την ενέργεια που χρησιμοποιείται από τον τομέα των μεταφορών. Η ΕΕ έχει παράλληλα θεσπίσει το κανονιστικό πλαίσιο που θα αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό για τη δημιουργία της ανοικτής, ολοκληρωμένης και ανταγωνιστικής ενιαίας αγοράς ενέργειας η οποία προάγει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Ενώ η ΕΕ σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο στην πορεία επίτευξης των στόχων για το 2020, δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και επίτευξης άλλων στόχων ενεργειακής πολιτικής, εκείνο που χρειάζεται σήμερα είναι να προβληματιστούμε σχετικά με το νέο πλαίσιο που θα διέπει τις πολιτικές για το κλίμα και την ενέργεια το 2030. Η έγκαιρη επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά το πλαίσιο για το 2030 έχει καίρια σημασία για τρεις λόγους:

- Πρώτον, οι μακροχρόνιοι επενδυτικοί κύκλοι έχουν ως αποτέλεσμα οι υποδομές που θα χρηματοδοτηθούν στο εγγύς μέλλον να εξακολουθήσουν να υπάρχουν το 2030 και μετέπειτα, και είναι αναγκαίο, ως εκ τούτου, να υπάρχει ασφάλεια δικαίου για τους επενδυτές και μειωμένος κίνδυνος λόγω κανονιστικών ρυθμίσεων.
- Δεύτερον, η αποσαφήνιση των στόχων για το 2030 θα στηρίξει την πορεία προόδου προς μια ανταγωνιστική οικονομία και ένα ασφαλές ενεργειακό σύστημα, με τη δημιουργία μεγαλύτερης ζήτησης για αποδοτικές τεχνολογίες με χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τόνωση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, που μπορούν να διανοίξουν νέες δυνατότητες για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Αυτό μειώνει με τη σειρά του το οικονομικό κόστος, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα.
- Τρίτον, παρά τις δυσκολίες κατά τις διαπραγματεύσεις ενόψει της σύναψης νομικά δεσμευτικής διεθνούς συμφωνίας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, εξακολουθεί να αναμένεται η σύναψη της σχετικής διεθνούς συμφωνίας έως το τέλος του 2015. Πριν από εκείνη την ημερομηνία η ΕΕ θα πρέπει να καταλήξει σε συμφωνία επί σειράς ζητημάτων, μεταξύ των οποίων το επίπεδο των δικών της φιλοδοξιών, ώστε να συνδυασθεί ενεργώς με άλλες χώρες.

Το πλαίσιο αυτό για το 2030 πρέπει να είναι αρκετά φιλόδοξο ώστε να διασφαλίζεται ότι η ΕΕ βρίσκεται στον ορθό δρόμο για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων για το κλίμα. Αλλά πρέπει επίσης να αντανakλά ορισμένες από τις σημαντικές αλλαγές που συντελέστηκαν από τότε που συμφωνήθηκε το αρχικό πλαίσιο το 2008/9:

- τις συνέπειες της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης·
- τα δημοσιονομικά προβλήματα για τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες να συγκεντρώσουν κεφάλαια για μακροπρόθεσμες επενδύσεις·
- τις εξελίξεις στην ΕΕ και στις παγκόσμιες αγορές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων σε σχέση με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τις μη συμβατικές πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου και την πυρηνική ενέργεια·
- τις ανησυχίες των νοικοκυριών εάν οι τιμές ενέργειας είναι προσιτές, και των επιχειρήσεων ως προς την ανταγωνιστικότητα,
- και τα διαφορετικά επίπεδα δέσμευσης και φιλοδοξίας των διεθνών εταιρών για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Το πλαίσιο για το 2030 πρέπει να βασίζεται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από το σημερινό πλαίσιο: Τί λειτούργησε με επιτυχία, τι δεν λειτούργησε και τι μπορεί να βελτιωθεί. Πρέπει να συνεκτιμήσει τις διεθνείς εξελίξεις και να αποτελέσει το έναυσμα για την ανάληψη εντονότερης δράσης για το κλίμα σε διεθνές επίπεδο. Πρέπει εξάλλου να προσδιορίσει ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να μεγιστοποιηθούν οι συνέργειες και να επιλυθεί το πρόβλημα της αντιστάθμισης μεταξύ των στόχων της ανταγωνιστικότητας, της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και της αειφορίας.

Το πλαίσιο πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τις πλέον μακρόπνοες προοπτικές που χάραξε η Επιτροπή το 2011 στον χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050, τον ενεργειακό χάρτη πορείας για το 2050 και τη Λευκή Βίβλο για τις μεταφορές. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψηφίσματα σχετικά με έκαστο από τους χάρτες πορείας¹. Οι εν λόγω χάρτες πορείας αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τον στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 80 έως 95% έως το 2050 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, στο πλαίσιο των αναγκαίων προσπαθειών που πρέπει να καταβάλουν οι ανεπτυγμένες χώρες στο σύνολό τους. Στα σενάρια των εν λόγω χαρτών πορείας διατυπώνονται οι ακόλουθες βασικές διαπιστώσεις:

- Έως το 2030, θα χρειαστεί να μειωθούν οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 40% στην ΕΕ για να καταστεί δυνατόν να επιτευχθεί μείωση στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 80-95% έως το 2050, με βάση τον διεθνώς συμφωνημένο στόχο να περιορισθεί η αύξηση της θερμοκρασίας στην ατμόσφαιρα σε λιγότερο από 2 βαθμούς Κελσίου.
- Η αύξηση των μεριδίων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι βελτιώσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και η συγκρότηση καλύτερων και εξυπνότερων υποδομών ενέργειας αποτελούν «αναμφιβόλως θετικές» επιλογές για τον μετασχηματισμό του συστήματος ενέργειας της ΕΕ.
- Για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα σενάρια πολιτικής στον ενεργειακό χάρτη πορείας για το 2050 κάνουν λόγο για μερίδιο περίπου 30% το 2030.
- Για τον εκσυγχρονισμό του ενεργειακού συστήματος απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις, με ή χωρίς απαλλαγή από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα,

¹ Οι σύνδεσμοι προς τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τους χάρτες πορείας παρατίθενται στο παράρτημα, στο τμήμα για τα βασικά έγγραφα αναφοράς.

πράγμα που θα έχει αντίκτυπο στις τιμές της ενέργειας κατά την περίοδο έως το 2030.

Στόχος της παρούσας Πράσινης Βίβλου είναι η διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους παράγοντες για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και απόψεων προς υποστήριξη της ανάπτυξης του πλαισίου 2030. Η Πράσινη Βίβλος αρχίζει με την επισκόπηση του ισχύοντος πλαισίου και του τι έχει επιτευχθεί, και στη συνέχεια παρουσιάζει τα ζητήματα για τα οποία ζητείται η συμβολή των εμπλεκόμενων παραγόντων. Παράλληλα, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις για ζητήματα που σχετίζονται με τις διεθνείς διαπραγματεύσεις ενόψει της σύναψης νέας, νομικά δεσμευτικής συμφωνίας για την αλλαγή του κλίματος, καθώς και σχετικά με την πολιτική της που καθιστά δυνατή την επίδειξη της τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα.

2. ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ

Εξέχοντα ρόλο για το υφιστάμενο πλαίσιο πολιτικής διαδραματίζουν οι τρεις νευραλγικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2020: (1) ο στόχος της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ κατά 20% σε σχέση με τις εκπομπές το 1990· (2) μερίδιο των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών σε ύψος 20% της ενέργειας που καταναλώνεται στην ΕΕ, με επιμέρους στόχους για τα κράτη μέλη· (3) 20% εξοικονόμηση στην κατανάλωση ενέργειας σε σύγκριση με τις προβλέψεις. Καθορίζονται επιπλέον συγκεκριμένοι στόχοι για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στον τομέα των μεταφορών (10%) και απαλλαγή των χρησιμοποιούμενων στις μεταφορές καυσίμων από τον στοιχειακό άνθρακα (6%) με χρονικό ορίζοντα το 2020. Το πλαίσιο αναγνωρίζει επίσης τις διαφορές που υπάρχουν στο ενεργειακό μείγμα των κρατών μελών, την οικονομική ευημερία και την ικανότητά τους να δρουν και περιλαμβάνει ως εκ τούτου μηχανισμούς που εξασφαλίζουν τον ακριβοδίκαιο επιμερισμό των προσπαθειών μεταξύ τους. Περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση των κινδύνων από τη διαρροή άνθρακα και τις επιπτώσεις του για τους ενεργοβόρους κλάδους της βιομηχανίας. Υποστηρίζεται από ευρύ φάσμα χρηματοδοτικών μηχανισμών της Ένωσης και από Στρατηγικό Σχέδιο Ενεργειακής Τεχνολογίας (σχέδιο ΣΕΤ). Η Επιτροπή έχει περαιτέρω προτείνει την αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φορολογία των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας² με στόχο την άρση των επικαλύψεων μεταξύ των υφιστάμενων φορολογικών μηχανισμών. Το πλαίσιο για το 2020 συμπληρώνεται με την ενεργειακή στρατηγική για το 2020³, στην οποία αξιολογούνται οι προκλήσεις και τα μέτρα που θα διασφαλίσουν ένα ανταγωνιστικό, αειφόρο και ασφαλές ενεργειακό σύστημα.

2.1. Ο στόχος μείωσης των αερίων θερμοκηπίου κατά 20% και μέτρα εφαρμογής

Ο στόχος μείωσης των αερίων θερμοκηπίου κατά 20% έως το 2020, σε σύγκριση με το 1990, εφαρμόζεται μέσω του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ) και της απόφασης για τον επιμερισμό των προσπαθειών, στην οποία καθορίζονται στόχοι μείωσης για τους τομείς που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ, ενώ η επίτευξή του υποστηρίζεται μέσω των ενωσιακών και των εθνικών πολιτικών μείωσης των εκπομπών. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που υπάγονται στη δέσμη μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια ήταν το 2011 κατά 16% κατώτερες από τα επίπεδα του 1990.

Το ΣΕΔΕ προβλέπει ενιαία τιμή διοξειδίου του άνθρακα για τις μεγάλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις, τον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, και τον τομέα των αεροπορικών

² COM(2011) 169 τελικό.

³ COM(2010) 639 τελικό.

μεταφορών. Καλύπτει πάνω από 10.000 εγκαταστάσεις και σχεδόν το 50% των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ. Αυτή η ενιαία τιμή εξασφαλίζει ότι οι στόχοι για το κλίμα επιτυγχάνονται με οικονομικά αποδοτικό τρόπο και ότι επικρατούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Η τιμή δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί πλέον συνιστώσα των λειτουργικών και επενδυτικών αποφάσεων που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις της ΕΕ και έχει συμβάλει στη σημαντική μείωση των εκπομπών. Δεν έχει ωστόσο κατορθώσει να αποτελέσει σημαντικό κινητήριο μοχλό στην πορεία για μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε τεχνολογία χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα. Παρά το γεγονός ότι το ανώτατο όριο εκπομπών στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ μειώνεται κατά περίπου -21% έως το 2020 σε σύγκριση με το 2005, και εξακολουθεί να μειώνεται μετά το 2020 παρέχοντας κατ' αρχήν τη νομική εγγύηση ότι θα χρειαστεί να γίνουν μείζονες επενδύσεις χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα, το σημερινό μεγάλο πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπής, που έχει εν μέρει προκληθεί από την οικονομική κρίση, αποτρέπει να αντανakλάται η υποχρέωση αυτή μείωσης των εκπομπών στην τιμή δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα. Η χαμηλή τιμή δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα δεν παρέχει στους επενδυτές επαρκή κίνητρα για να επενδύσουν, και αυξάνει τον κίνδυνο «εγκλωβισμού στη χρήση άνθρακα». Ορισμένα κράτη μέλη ανησυχούν με την εξέλιξη αυτή και έχουν ήδη λάβει, ή σχεδιάζουν να λάβουν, εθνικά μέτρα, όπως φόροι στα καύσιμα έντασης άνθρακα στους τομείς του ΣΕΔΕ. Διαγράφεται αυξημένος κίνδυνος κατακερματισμού της πολιτικής που απειλεί την ενιαία αγορά, με τις εθνικές και κλαδικές πολιτικές να υπονομεύουν τον ρόλο του ΣΕΔΕ και τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού που υποτίθεται ότι επιδίωκε να δημιουργήσει. Στην έκθεση για την αγορά άνθρακα αξιολογείται διεξοδικά η λειτουργία του ΣΕΔΕ⁴.

Η απόφαση για τον επιμερισμό των προσπαθειών (ΑΕΠ) (ESD) καθορίζει εθνικούς στόχους για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στους τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ. Ο συνολικός στόχος είναι μείωση κατά 10% των εκπομπών σε επίπεδο ΕΕ το 2020 σε σύγκριση με το 2005. Πολλές από τις πολιτικές της ΕΕ, στις οποίες εντάσσονται οι νομοθετικές ρυθμίσεις και πρωτοβουλίες για ειδικότερους τομείς, έχουν συμβάλει στη μείωση των εκπομπών στους προαναφερόμενους τομείς. Το φάσμα τους εκτείνεται από τις πολιτικές που βελτιώνουν το ισοζύγιο εκπομπών CO₂ και την ενεργειακή απόδοση για τα αυτοκίνητα, τον οικιστικό τομέα και τις συσκευές που καταναλώνουν ενέργεια, έως τις εξειδικευμένες πολιτικές για τα απόβλητα, το περιβάλλον, τη γεωργία και τις χρήσεις γης (βλ. παράρτημα). Αλλά και η εφαρμογή των πολιτικών για την επίτευξη του στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση συμβάλλει επίσης στη μείωση των εκπομπών. Οι εθνικοί στόχοι κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες. Ορισμένα κράτη υποχρεώνονται να μειώσουν τις εκπομπές σε σύγκριση με το 2005, ενώ σε άλλα επιτρέπεται η περιορισμένη αύξηση των εκπομπών. Η ΕΕ βρίσκεται συνολικά σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου της μείωσης κατά 10%, αλλά υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Τα μισά από αυτά πρέπει ακόμη να λάβουν συμπληρωματικά μέτρα. Η απόφαση για τον επιμερισμό των προσπαθειών παρέχει επιπροσθέτως τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους τους με ευέλικτο τρόπο, είτε μέσω της απόκτησης διεθνών πιστωτικών μορίων ή μέσω εμπορικής συναλλαγής με κράτη μέλη τα οποία μπορούν και επιτυγχάνουν αποτελέσματα πέραν των στόχων τους.

⁴ Έκθεση για την κατάσταση της ευρωπαϊκής αγοράς δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα το 2012 (COM (2012) 652 EUR). Η έκθεση δίνει συμβουλές για τρόπους με τους οποίους είναι δυνατόν να αντιμετωπισθεί το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπών στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης των τομέων που καλύπτει.

2.2. Ο στόχος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μέτρα εφαρμογής

Η ΕΕ έχει σημειώσει πρόοδο στην πορεία επίτευξης του στόχου 20% για το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020. Το 2010, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ΕΕ ανερχόταν σε 12,7%, σε σύγκριση με 8,5%, το 2005. Κατά την περίοδο 1995-2000, όταν δεν υπήρχε ρυθμιστικό πλαίσιο, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυξήθηκε κατά 1,9% ετησίως. Μετά την καθιέρωση ενδεικτικών στόχων (2001-2010), το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυξήθηκε κατά 4,5% ετησίως. Με τη θέσπιση νομικά δεσμευτικών εθνικών στόχων η ανάπτυξη ενισχύθηκε, αλλά θα πρέπει να φθάσει κατά μέσο όρο σε επίπεδο 6,3% ετησίως προκειμένου να επιτευχθεί ο συνολικός στόχος για το 2020. Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα των μεταφορών ανήλθε σε 4,7% το 2010, σε σύγκριση με ποσοστό 1,2%, το 2005. Στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εξακολουθούν να αυξάνονται, και το μερίδιο που τους αναλογεί θα έχει σχεδόν διπλασιαστεί έως το 2020. Ωστόσο, τα νέα μέτρα που θα απαιτηθεί να ληφθούν από τα περισσότερα κράτη μέλη για να πετύχουν τους στόχους τους για το 2020 αντανακλούν την αποκλιμάκωση των καθεστώτων στήριξης και τη δυσχερέστερη πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης, υπό συνθήκες οικονομικής κρίσης.

Η Επιτροπή προέβη σε απολογισμό της κατάστασης ως προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην ΕΕ το 2012⁵. Η επικαιροποιημένη έκθεση προόδου δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα Πράσινη Βίβλο. Οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη, σε καινοτομία και σε μεγάλης κλίμακας εμπέδωση στον υπόψη τομέα συνέβαλαν στη σημαντική μείωση του κόστους των τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Υπάρχουν βασικά προβλήματα που συνδέονται με τη μεγάλη κλίμακας εμπέδωση, όπως η πλήρης ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ κατά τρόπο ώστε να αντιμετωπίζεται η διαλείπουσα παραγωγή και η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών κατά την επίτευξη των στόχων. Η σύζευξη των ενωσιακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας χονδρικής θα βοηθήσει να ενσωματωθούν οι ανανεώσιμες πηγές στο σύστημα ηλεκτρισμού, όπως και η εξάπλωση των ευφών διασυνδεδεμένων δικτύων που παρέχουν ευκαιρίες για την προσαρμογή της ηλεκτροπαραγωγής, του ελέγχου των δικτύων, της αποθήκευσης και της κατανάλωσης στην μεταβαλλόμενη κατάσταση στις αγορές. Ωστόσο, για την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα χρειαστούν επίσης μαζικές επενδύσεις σε δίκτυα μεταφοράς και διανομής, μεταξύ άλλων μέσω διασυνοριακών υποδομών, ώστε να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά ενέργειας. Ένα άλλο ζωτικό πρόβλημα είναι να εξασφαλιστεί διαχρονικά ότι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα καταστούν αποδοτικότερες από πλευράς κόστους, ούτως ώστε να περιορίζεται η χρήση των καθεστώτων στήριξης μόνο στις τεχνολογίες και περιοχές εκείνες που εξακολουθούν να την έχουν ανάγκη. Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να σχεδιαστούν έτσι ώστε να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, να βελτιώνεται η απόδοση συγκριτικά με το κόστος, να ενθαρρύνεται η υψηλή μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, να ενισχύεται η καινοτομία, να εξασφαλίζεται η αειφόρος χρήση των πρώτων υλών, να υπάρχει δυνατότητα προσαρμογής στις εξελίξεις ως προς το κόστος ώστε να αποφεύγεται η εξάρτηση από επιδοτήσεις, να είναι τα συστήματα συνεπή ανά τα κράτη μέλη και ειδικότερα ως προς τα βιοκαύσιμα να διασφαλίζεται συμβατότητα στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

⁵ Ανακοίνωση: Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: Σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας COM (2012) 271.

2.3. Ο στόχος της εξοικονόμησης ενέργειας και μέτρα εφαρμογής

Ο στόχος εξοικονόμησης 20% της πρωτογενούς κατανάλωσης ενέργειας στην ΕΕ (σε σύγκριση με τις προβλέψεις που έγιναν το 2007) για το 2020 δεν είναι νομικά δεσμευτικός για τα κράτη μέλη, παρ'όλα αυτά όμως έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Μετά από πολλά χρόνια αύξησης, η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας κορυφώθηκε το 2005/2006 (γύρω στα 1825 εκατομ. ΤΠΠ), και μετά το 2007 υποχωρεί ελαφρώς (για να φθάσει σε 1730 εκατομ. ΤΠΠ το 2011). Η τάση αυτή οφείλεται εν μέρει στην οικονομική κρίση και εν μέρει στην αποτελεσματικότητα των ασκούμενων πολιτικών. Οφείλεται επίσης στη μειωμένη ενεργειακή ένταση της ενωσιακής βιομηχανίας, η οποία ανήλθε σε 149 ΤΠΠ ανά εκατομμύριο ευρώ το 2010, έναντι 174 ΤΠΠ το 2000 και 167 ΤΠΠ, το 2005.

Με την έκδοση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (OEA) το 2012, υπάρχει πλέον ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως από τα κράτη μέλη. Η OEA θα συμβάλει στην τόνωση της προόδου στον τομέα αυτό, μολονότι από την προκαταρκτική ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι, με τις σημερινές πολιτικές, ο στόχος για το 2020 δεν πρόκειται να επιτευχθεί.⁶ Η έλλειψη κατάλληλων εργαλείων για την παρακολούθηση της προόδου και τη μέτρηση των επιπτώσεων σε επίπεδο κράτους μέλους αποτελεί μέρος του προβλήματος. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι η κινητοποίηση των απαιτούμενων πόρων για να εξασφαλιστεί η συνεχής πρόοδος.

Μετά το 2009-2010 εκδόθηκαν μέτρα εφαρμογής στο πλαίσιο των οδηγιών για τον οικολογικό σχεδιασμό και τη σήμανση της ενεργειακής απόδοσης των συνδεδόμενων με την ενέργεια προϊόντων. Τα μέτρα αυτά οδηγούν σε μείωση της ζήτησης ενέργειας για προϊόντα βιομηχανικής και οικιακής χρήσης, με αποτέλεσμα εξοικονόμηση για τους τελικούς χρήστες. Έχουν υιοθετηθεί μέτρα για ορισμένες ηλεκτρονικές συσκευές, μεταξύ άλλων για πλυντήρια πιάτων οικιακής χρήσης, ψυγεία, πλυντήρια ρούχων, τηλεοράσεις και ελαστικά, καθώς και για προϊόντα βιομηχανικής χρήσης, όπως κινητήρες, ανεμιστήρες και αντλίες. Ο εκτιμώμενος αντίκτυπος από τα εγκριθέντα μέτρα οικολογικού σχεδιασμού και σήμανσης της ενεργειακής απόδοσης οδηγεί σε εξοικονόμηση ενέργειας της τάξεως των 90 εκατομ. ΤΠΠ το 2020

Για να αντιμετωπίσει την ενέργεια που καταναλώνεται στο κτιριακό δυναμικό, ιδίως για σκοπούς θέρμανσης και ψύξης, η ΕΕ εξέδωσε το 2010 αναθεωρημένη οδηγία για τις ενεργειακές επιδόσεις των κτηρίων (OEEK). Εκτός από την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τα νέα και τα υφιστάμενα κτίρια, η οδηγία τους επιβάλλει να εξασφαλίσουν ότι έως το 2021 όλα τα νεόδμητα κτίρια θα αποτελούν «κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας». Υφίσταται ωστόσο ο κίνδυνος από τις καθυστερήσεις και τα ελλιπή εθνικά μέτρα κατά την εφαρμογή της ανωτέρω οδηγίας να υπονομευθεί η αναγκαία συμβολή του τομέα των κτηρίων στην πορεία προς χαμηλότερες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και μειωμένη κατανάλωση ενέργειας. Το υπό συμφέροντες οικονομικούς όρους δυναμικό εξοικονόμησης στον κτιριακό τομέα εκτιμάται σε 65 εκατομμύρια ΤΠΠ έως το 2020. Η ΕΕ έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών, μεταξύ άλλων μέσω συμπράξεων του δημόσιου τομέα για ενεργειακώς αποδοτικά κτίρια, πράσινα αυτοκίνητα και βιώσιμες μεθόδους βιομηχανικής παραγωγής.

Στον τομέα των μεταφορών, οι κανονισμοί που θεσπίζουν πρότυπα επιδόσεων για τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα οδήγησαν σε σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου,

⁶ Η εφαρμογή των μέτρων στη Λευκή Βίβλο για τις μεταφορές, των περαιτέρω μέτρων οικολογικού σχεδιασμού, της ανάπτυξης έξυπνων μετρητών και της ανάπτυξης ευφυών δικτύων, με τη συνακόλουθη ανταπόκριση της ζήτησης, θα συμβάλουν κατά πάσα πιθανότητα στη γεφύρωση του χάσματος.

η οποία αντικατοπτρίζεται στον μέσο όρο εκπομπών CO₂ για τον στόλο νέων οχημάτων από 172 g ανά χιλιόμετρο, το 2000, σε 135,7 g ανά χιλιόμετρο, το 2011

2.4. Ασφάλεια εφοδιασμού και προσιτές τιμές ενέργειας στην εσωτερική αγορά ενέργειας

Η δέσμη μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια του 2009 δεν αποτελεί τον μόνο άξονα δράσης στον τομέα αυτό. Το 2009 και το 2010, η ΕΕ ενέκρινε ολοκληρωμένη δέσμη νομοθετικών πράξεων για την εσωτερική ενεργειακή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και, στον απόηχο των δύο κρίσεων εφοδιασμού με φυσικό αέριο, τον κανονισμό για την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Δεδομένου ότι κανένας από τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς επαρκείς συνδέσεις με το διασυνδεδεμένο δίκτυο, η Επιτροπή πρότεινε επίσης την έκδοση κανονισμού σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές, επί των οποίων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία. Με τη δέσμη αντιμετωπίζονται προκλήσεις ως προς τις υποδομές, ώστε να εξασφαλίζεται πραγματική διασύνδεση στην εσωτερική αγορά, ενσωμάτωση της ενέργειας από μεταβλητές ανανεώσιμες πηγές και αυξημένη ασφάλεια του εφοδιασμού.⁷

Άλλα μέτρα της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Σχέδιο Ενεργειακής Τεχνολογίας, έχουν θεσπισθεί προκειμένου να ενθαρρύνουν την τεχνολογική μεταστροφή μέσω σχεδίων ανάπτυξης και επίδειξης για τις νέες και καινοτόμες τεχνολογίες: π.χ. για τα βιοκαύσιμα δεύτερης γενεάς, τα ευφυή δίκτυα, τις ευφείς πόλεις και τα έξυπνα δίκτυα, την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας και την ηλεκτρο-κινητικότητα, τις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης του άνθρακα και επόμενης γενεάς πυρηνική ενέργεια και θέρμανση και ψύξη από ανανεώσιμες πηγές. Στις αρχές του 2013, η Επιτροπή πρότεινε επίσης την έκδοση οδηγίας για την εμπέδωση υποδομής εναλλακτικών καυσίμων η οποία θα υποστηριχθεί από την προτεινόμενη αναθεώρηση των κατευθυντηρίων γραμμών για τα ΔΕΔ-Μ.

Ορισμένα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν τη στιγμή θέσπισης της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια το 2009. Δεν ορίστηκαν, για παράδειγμα, οι αναγκαίες υποδομές μεταφοράς και διανομής. Τα προβλήματα διαχείρισης που συνδέονται με την καθιέρωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μεταξύ άλλων η αντιμετώπιση της μεταβλητής παροχής ορισμένων ανανεώσιμων πηγών (π.χ. αιολική και ηλιακή), δεν είχαν επίσης ληφθεί πλήρως υπόψη, ενώ υποτιμήθηκαν οι επιπτώσεις που θα έχουν τα πολυάριθμα εθνικά καθεστώτα στήριξης που αφορούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην ενοποίηση της αγοράς.

Η τρίτη δέσμη ενεργειακών μέτρων αντιμετωπίζει το ζήτημα του πώς πρέπει να τονωθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά, αλλά δεν ρυθμίζει το θέμα του κατά πόσον η αγορά προσφέρει τα απαραίτητα κίνητρα για επενδύσεις στους τομείς της παραγωγής, διανομής ή μετάδοσης της ηλεκτρικής ενέργειας, και τη χωρητικότητα αποθήκευσης σε ένα σύστημα με μεγαλύτερα μερίδια ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Έως ότου να καταστούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ανταγωνιστικές από πλευράς κόστους, ο στόχος ενός περισσότερο αειφόρου ενεργειακού συστήματος πρέπει να συμβαδίζει με την ανάγκη για μια πλήρως απελευθερωμένη και ολοκληρωμένη ενεργειακή αγορά ικανή να εξωθήσει σε αποτελεσματική κινητοποίηση και κατανομή των επενδύσεων .

⁷

Για έργα που χαρακτηρίζονται ως έργα κοινού ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) (PCI), ο κανονισμός εισάγει μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης, μεταξύ άλλων μέσω της θεσμοθέτησης των μέγιστων χρονικών ορίων και του εξορθολογισμού των διαδικασιών εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ο κανονισμός προβλέπει επίσης την παροχή βελτιωμένων κινήτρων στους επενδυτές μέσω της θέσπισης ενισχυμένων κανονιστικών διατάξεων, και καθορίζει τους όρους για την παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης από την ΕΕ στο πλαίσιο της προτεινόμενης διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη».

Στις σημαντικές εξελίξεις και τάσεις που έχουν συντελεστεί εντός και εκτός των ορίων της ΕΕ συμπεριλαμβάνονται η αυξανόμενη εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας της ΕΕ και η τεχνολογική πρόοδος των κύριων ανταγωνιστών μας, οι νέες δίοδοι εφοδιασμού, καθώς και η ανάπτυξη νέων παραγωγών ενέργειας στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική. Αυτό θα έχει αντίκτυπο στο κόστος της ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού στην ΕΕ

3. ΚΑΙΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Το πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030 θα βασισθεί στη σημαντική πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί σε αυτόν τον τομέα. Θα πρέπει να αντλήσει διδάγματα από το ισχύον πλαίσιο και να εντοπίσει τις βελτιώσεις που μπορούν να επέλθουν. Η εμπειρία και οι απόψεις των εμπλεκόμενων παραγόντων, οι οποίες θεμελιώνονται, όπου καθίσταται δυνατό, με έγκυρες αποδείξεις, είναι ουσιαστικής σημασίας για τέσσερα ευρύτερα ζητήματα: τους στόχους· τα λοιπά μέσα άσκησης πολιτικής· την ανταγωνιστικότητα· και τη διαφορετική ικανότητα των κρατών μελών να αναλαμβάνουν δράση.

3.1. Στόχοι

Θεμελιώδη ζητήματα για το νέο πλαίσιο των πολιτικών που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030 συνιστούν ο τύπος, η φύση και το επίπεδο των στόχων, και ο τρόπος αλληλεπίδρασής τους. Πρέπει οι στόχοι να καθορίζονται σε ενωσιακό, εθνικό ή τομεακό επίπεδο, και να είναι νομικά δεσμευτικοί; Υπάρχουν αποκλίνουσες απόψεις σχετικά με την ανάγκη καθορισμού στόχων και τα είδη στόχων. Παρόλο που η εμπειρία με το τρέχον πλαίσιο δείχνει ότι οι στόχοι προσδίδουν πολιτικό δυναμισμό, χαράσσουν μακροπρόθεσμα οράματα για τις επενδύσεις και αποτελούν σημείο αναφοράς για τη μέτρηση της προόδου, ορισμένοι εμπλεκόμενοι παράγοντες υποστηρίζουν ότι οι υφιστάμενοι στόχοι και οι πολιτικές για την επίτευξή τους δεν χαρακτηρίζονται κατ' ανάγκη από ειρμό ούτε είναι οικονομικώς συμφέροντες ή ότι δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική βιωσιμότητα και ωριμότητα των τεχνολογιών. Το πλαίσιο για το 2030 πρέπει να αναγνωρίζει τη διαχρονική εξέλιξη της τεχνολογίας, και να προάγει την έρευνα και την καινοτομία. Υπάρχει, συνεπώς, ανάγκη αξιολόγησης ποιοι είναι εκείνοι οι στόχοι που θα μπορούσαν καλύτερα και απλούστερα και αποδοτικότερα από πλευράς κόστους να αποτελέσουν τον κινητήριο μοχλό ώθησης των πολιτικών για την ενέργεια και το κλίμα έως τον χρονικό ορίζοντα του 2030, και εάν η τρέχουσα προσέγγιση θα μπορούσε να εξορθολογιστεί ιδίως όσον αφορά τις ανάγκες πολυάριθμων επιμέρους στόχων, όπως εκείνοι που αφορούν τον τομέα των μεταφορών. Στην εν λόγω ανάλυση θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί το ζήτημα του κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει μόνον ένας στόχος για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου για το 2030, συνεκτιμώντας άλλους αντικειμενικούς σκοπούς, όπως η ασφάλεια του εφοδιασμού και η ανταγωνιστικότητα.

Οι τρέχοντες στόχοι που έχουν καθοριστεί όσον αφορά το κλίμα και την ενέργεια για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, για το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και για την εξοικονόμηση ενέργειας είχαν έτσι σχεδιαστεί, ώστε να αλληλοϋποστηρίζονται, με αποτέλεσμα να υπάρχουν όντως αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους. Η υψηλότερη αναλογία ανανεώσιμης ενέργειας μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, εφόσον αυτή δεν υποκαθιστά τις άλλες πηγές ενέργειας χαμηλής περιεκτικότητας σε εκπομπές άνθρακα, ενώ η βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και να διευκολύνει την επίτευξη του στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Υφίστανται προφανείς συνέργειες, αλλά διαγράφεται επίσης το ενδεχόμενο πιθανών αντισταθμιστικών συμβιβασμών. Για παράδειγμα, η μεγαλύτερη από την αναμενόμενη εξοικονόμηση ενέργειας και η μεγαλύτερη από την

αναμενόμενη παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι σε θέση να μειώσουν την τιμή του άνθρακα εξασθενίζοντας τη ζήτηση για δικαιώματα εκπομπής στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ. Αυτό μπορεί με τη σειρά του να αποδυναμώσει το μήνυμα που εκπέμπει η τιμή δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ για καινοτομία και επενδύσεις στο πεδίο της βελτίωσης του ενεργειακού βαθμού απόδοσης και την εμπέδωση τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, χωρίς να επηρεάζουν παράλληλα την επίτευξη του συνολικού στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Το πλαίσιο με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030, στο οποίο τάσσονται πολλαπλοί στόχοι, οφείλει να αναγνωρίσει ρητά τις προαναφερόμενες αλληλεπιδράσεις. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίσει ότι τα υψηλότερα μερίδια των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας δεν θα κατοχυρώσουν από μόνα τους την αύξηση της ανταγωνιστικότητας ή της ασφάλειας του εφοδιασμού. Η ύπαρξη ειδικότερων πολιτικών θα εξακολουθήσει να είναι αναγκαία και μπορεί να υπάρχει επίσης ανάγκη για πρόσθετους δείκτες στους οποίους θα αποτυπώνονται αμεσότερα οι εν λόγω αντικειμενικοί σκοποί.

Υπάρχει ευρεία συναίνεση ότι θα χρειαστεί να θεσπιστούν ενδιάμεσοι στόχοι για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου προκειμένου να υλοποιηθεί η προσδοκία της μείωσης κατά 80-95% έως το 2050. Το καίριο ζήτημα είναι η απόφαση σχετικά με το καταλληλότερο επίπεδο για τον σχετικό ενδιάμεσο στόχο. Από τον χάρτη πορείας για την οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050 προκύπτει ότι η μείωση των εκπομπών κατά 40% έως το 2030, σε σύγκριση με το 1990, θα ήταν οικονομικώς συμφέρουσα. Η μείωση κατά ποσοστό μικρότερο από 40% θα αύξανε το κόστος απαλλαγής της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές μακροπρόθεσμα. Ενώ οι χάρτες πορείας δείχνουν ότι η μείωση των αερίων θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2030 μπορεί να επιτευχθεί χωρίς αδικαιολόγητη αύξηση του κόστους για το ενεργειακό μας σύστημα, η κινητοποίηση των απαιτούμενων χρηματοδοτικών πόρων προς κάλυψη των κεφαλαιουχικών δαπανών για την πραγματοποίηση των σημαντικών αρχικών επενδύσεων θα αποτελέσει ωστόσο φλέγον ζήτημα.

Όπως κατέδειξε ο Χάρτης Πορείας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για το 2050, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό σύστημα πρέπει να συνεχίσει να αυξάνεται μετά το 2020. Ο στόχος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με χρονικό ορίζοντα το 2030 πρέπει να εξετασθεί προσεκτικά, δεδομένου ότι πολλές ανανεώσιμες πηγές μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα δεν θα είναι πλέον σε παιδική ηλικία και θα ανταγωνίζονται σε αυξανόμενο βαθμό τις άλλες τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το κατά πόσον η αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς συγκεκριμένο στόχο, αφήνοντας στο ΣΕΔΕ και στα ρυθμιστικά μέτρα την αποστολή να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες στην αγορά. Το σχήμα του πιθανού στόχου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα εξαρτηθεί από το (i) κατά πόσο ο στόχος θεωρείται αναγκαίος για να διασφαλισθούν τα αυξημένα μερίδια ανανεώσιμων πηγών μετά το 2020 και να συμβάλουν έτσι στην αύξηση των εγχώριων πηγών ενέργειας, τη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας και στην απασχόληση και την ανάπτυξη· και (ii) εάν και κατά ποίο τρόπο αυτό μπορεί να επιτευχθεί χωρίς ανεπιθύμητες επιδράσεις των καθεστώτων στήριξης των ανανεώσιμων πηγών στις ενεργειακές αγορές, στις τιμές ενέργειας και στους δημόσιους προϋπολογισμούς. Θα πρέπει να επιβεβαιωθεί εάν οι αντικειμενικοί σκοποί για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να εκπληρωθούν καλύτερα με ένα νέο βασικό στόχο με ή χωρίς επιμέρους στόχους για τομείς όπως οι μεταφορές, η βιομηχανία και η γεωργία, και/ή άλλα ειδικά μέτρα. Κάθε στόχος ή πολιτική για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα πρέπει να λάβει υπόψη την διογκούμενη βάση τεκμηρίωσης με αποδεικτικά στοιχεία για τη βιωσιμότητα, το κόστος, τη φάση ωριμότητας των τεχνολογιών και το δυναμικό καινοτομίας της.

Το πλαίσιο της ΕΕ για την πολιτική στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης μόλις επικαιροποιήθηκε με την έγκριση του ΣΕΔΕ, ενώ θα επανεξεταστεί το 2014 σε σχέση με τον στόχο του 2020. Οι συζητήσεις με επίκεντρο τον στόχο εξοικονόμησης ενέργειας το 2030 εντάσσονται σε αυτό το πλαίσιο. Υπάρχουν διάφορες πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Πρώτον, όπως αναγνωρίζεται στον ενεργειακό χάρτη πορείας για το 2050, η ενεργειακή απόδοση και η συνακόλουθη εξοικονόμηση ενέργειας αποτελούν «αναμφιβόλως θετικές» επιλογές για το ενεργειακό σύστημα. Τη στιγμή που τα στοιχεία για τον τρόπο λειτουργίας του ισχύοντος συστήματος δεν θα είναι πλήρως διαθέσιμα πριν το 2014 ή αργότερα, η διασφάλιση συνέπειας μεταξύ του πιθανού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας με τους τυχόν άλλους στόχους έχει ζωτική σημασία. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί εάν οι στόχοι που καθορίζονται σε επίπεδο κρατών μελών ή οι ειδικότεροι στόχοι σε κάθε τομέα θα μπορούσαν να αποτελέσουν δυναμικότερο κινητήριο μοχλό για να σημειωθεί πρόοδος στα θέματα της ενεργειακής απόδοσης.

Θα χρειαστεί επίσης να εξετασθεί εάν το κριτήριο για τη μέτρηση του εν λόγω στόχου πρέπει να συνεχίσει να είναι τα απόλυτα επίπεδα κατανάλωσης ενέργειας ή εάν δεν θα ήταν εξίσου πρόσφορο να καθορισθεί κάποιος σχετικός στόχος σε σχέση με την ενεργειακή ένταση (π.χ. η κατανάλωση ενέργειας σε σχέση με το ΑΕΠ ή η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία). Ενώ ο απόλυτος στόχος μείωσης μπορεί καλύτερα να εξυπηρετήσει τον στόχο της συνολικής εξοικονόμησης ενέργειας, ο σχετικός στόχος θα μπορούσε να λάβει καλύτερα υπόψη τη δυναμική της ενωσιακής οικονομίας και τα πραγματικά δεδομένα της οικονομικής ανάπτυξης.

Σε αντίθεση με τις μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η τρέχουσα προσέγγιση για την ενεργειακή απόδοση βασίζεται σε συνδυασμό στοχοθετημένων φιλοδοξιών και δεσμευτικών μέτρων. Η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό, ΣΕΔΕ, ΟΕΕΚ) εντός του πλαισίου για το 2020 συνδέεται, τουλάχιστον εν μέρει, με την έλλειψη νομικά δεσμευτικών στόχων για τα κράτη μέλη σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας. Κάθε νομικά δεσμευτικός στόχος για την εξοικονόμηση /ένταση ενέργειας πρέπει να αφήνει περιθώριο ελιγμών στα κράτη μέλη για την επίτευξη του στόχου, ενδεχομένως με λιγότερα δεσμευτικά μέτρα σε επίπεδο ΕΕ. Ωστόσο, σε μια τέτοια προσέγγιση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι μεγάλο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ, η οποία συμβάλλει στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, διαδραματίζει επίσης θεμελιώδη ρόλο στη δημιουργία εσωτερικής αγοράς για τα εν λόγω προϊόντα (π.χ. η οδηγία πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό). Εάν οι στόχοι παραμένουν φιλόδοξοι, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον τα σημερινά συγκεκριμένα μέτρα είναι επαρκή ή κατά πόσον θα επιβαλλόταν η λήψη νέων μέτρων. Το καίριο πρόβλημα είναι σε ποιο βαθμό οι αγορές ενέργειας θα θεσπίσουν οι ίδιες επαρκή κίνητρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μέσα από το μήνυμα της τιμής και την ανταπόκριση της ζήτησης, οδηγώντας, μεταξύ άλλων, σε αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, και κατά πόσον το ΣΕΔΕ και οι επιδράσεις του στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας θα αποτελέσουν κίνητρο για εξοικονόμηση ενέργειας, έστω και στην περίπτωση που δεν καθορίζονται ειδικοί στόχοι ή μέτρα. Η σχετικά χαμηλή ελαστικότητα των τιμών ζήτησης ενέργειας σε πολλούς σημαντικούς τομείς της οικονομίας και τα προβλεπόμενα μελλοντικά επίπεδα, καθώς και η διακύμανση της τιμής ΣΕΔΕ, πρέπει να ληφθούν υπόψη

3.2. Ειρμός των μέσων άσκησης πολιτικής

Οι στόχοι για το 2020 υλοποιούνται με τη βοήθεια μέσων άσκησης πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την εσωτερική αγορά. Τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρύτερο περιθώριο ελιγμών κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, καθώς και για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου εκτός του ΣΕΔΕ, όπως στον τομέα των οδικών μεταφορών. Αυτό έχει οδηγήσει

σε διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις για τα καθεστάτα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ενέργεια και τη φορολόγηση των εκπομπών CO₂, τα πρότυπα ενεργειακών επιδόσεων για τα κτίρια και άλλες πολιτικές σε θέματα ενεργειακής απόδοσης.

Για να επιτευχθούν οι διάφορες πολιτικές επιδιώξεις και να ξεπεραστούν τα εμπόδια της αγοράς είναι πιθανόν να χρειαστεί συνδυασμός μέσων. Τα μέσα αυτά αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με τον τρόπο που περιγράφηκε προηγουμένως. Ορισμένοι εμπλεκόμενοι παράγοντες έχουν επικρίνει την έλλειψη συνολικής συνέπειας μεταξύ των πολιτικών εξαιτίας των προαναφερόμενων αλληλεπιδράσεων, και επισημάνει την ανάγκη να βελτιωθεί η οικονομική απόδοση των διαφόρων μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια, με συνεκτίμηση του τεχνολογικά εφικτού. Τα εθνικά μέτρα δεν θα πρέπει επιπλέον να οδηγούν σε κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις επενδύσεις σε έργα υποδομής, ιδίως για δίκτυα, που θα εμβαθύνουν την ολοκλήρωση της αγοράς της ΕΕ και θα κατοχυρώσουν τη βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Το πλαίσιο πολιτικής για το 2030 θα πρέπει ως εκ τούτου να επιδιώξει ισορροπία μεταξύ των συγκεκριμένων μέτρων εφαρμογής σε επίπεδο ΕΕ και του περιθωρίου ευελιξίας των κρατών μελών για την επίτευξη των στόχων, κατά τρόπο που θα προσιδιάζει όσον το δυνατόν περισσότερο στις εθνικές συνθήκες, παραμένοντας παράλληλα συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά. Η σημερινή ισορροπία της προσέγγισης μεταξύ των μέσων σε επίπεδο ΕΕ και των στόχων/εθνικών μέσων των κρατών μελών πρέπει να αξιολογηθεί πιο διεξοδικά, επεκτεινόμενη και στις επιδράσεις των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων. Όπως συνέβη και στο παρελθόν, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το θέμα του επιμερισμού των προσπαθειών.

Αλλά και πέρα από το πεδίο των κανονιστικών πράξεων, η ΕΕ παρέχει επίσης σημαντική οικονομική υποστήριξη που συνδέεται με την αλλαγή του κλίματος και τις αειφόρες μορφές ενέργειας, ιδίως μέσω της πολιτικής για τη συνοχή, των προγραμμάτων της ΕΕ για την έρευνα, και, στο μέλλον, μέσω της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη». Οι αντικειμενικοί σκοποί των δράσεων για το κλίμα θα αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 20% των δαπανών της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 και θα αντανακλώνται, ως εκ τούτου, στα κατάλληλα μέσα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι συμβάλλουν στην ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας, στη δημιουργία οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αποτελεσματικής ως προς τη χρήση των πόρων και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος, η οποία θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και θα δημιουργήσει περισσότερες και οικολογικότερες θέσεις εργασίας⁸.

Θα πρέπει επίσης να αξιολογηθεί η μελλοντική πρόσβαση σε διεθνή πιστωτικά μόρια μετά το 2020. Η χρήση των διεθνών πιστωτικών μορίων μπορεί να περιορίσει το κόστος, αλλά συμβάλλει επίσης στην αβεβαιότητα ως προς το τι απαιτείται στο εσωτερικό της χώρας και έχει συμβάλει στη δημιουργία πλεονάσματος δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ. Η βιομηχανία της ΕΕ και οι κυβερνήσεις έχουν εξάλλου επιδοτήσει μέσω του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (ΜΚΑ) ανταγωνιστικούς τομείς, ιδίως στις αναδυόμενες οικονομίες, όπως στην Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία. Η μεταστροφή από τα έργα που βασίζονται σε αντισταθμιστικά πιστωτικά οφέλη προς την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών και άλλους μηχανισμούς της αγοράς ενδέχεται να βοηθήσει να κινητοποιηθούν καλύτερα οι διάφορες ικανότητες των κρατών να αντιδράσουν στην αλλαγή του κλίματος, και να υποστηρίξει την πρόοδο προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης μιας εντονότερα παγκοσμιοποιημένης αγοράς άνθρακα με ευρεία διεθνή συμμετοχή.

⁸ Όπως αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 7-8 Φεβρουαρίου 2013 για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο.

Για τομείς όπως η ναυτιλία και η αεροπορία, οι προσπάθειες πολιτικής περιλαμβάνουν επίσης συντονισμένη ώθηση για τη δημιουργία προτύπων και πολιτικών για τα οποία έχει επιτευχθεί συμφωνία σε παγκόσμιο επίπεδο, για να μετουσιωθεί αποτελεσματικά σε πράξη οι μειώσεις των εκπομπών παγκοσμίως. Ως πρώτο βήμα, ο Δείκτης Σχεδιασμού Ενεργειακής Απόδοσης (ΔΣΕΑ), ο οποίος συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, τέθηκε σε ισχύ το 2013 και αναμένεται να επιβραδύνει την αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από την παγκόσμια ναυτιλία.

3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ενωσιακής οικονομίας

Ένας από τους θεμελιώδεις αντικειμενικούς σκοπούς της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ είναι να διασφαλίζει ότι το ενεργειακό σύστημα συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης φροντίζοντας να υπάρχουν ανταγωνιστικές εγχώριες και διεθνείς αγορές ενέργειας και να επικρατούν τιμές που είναι διεθνώς ανταγωνιστικές και αφορούν ενέργεια σε τιμές προσιτές για τους τελικούς καταναλωτές. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα ευπαθή νοικοκυριά και τους βιομηχανικούς κλάδους που είναι εκτεθειμένοι στον διεθνή ανταγωνισμό και για τους οποίους η ενέργεια αποτελεί σημαντικό συντελεστή παραγωγής. Επειδή ο ρόλος του ηλεκτρισμού αναμένεται να ενισχυθεί στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου του ενεργειακού συστήματος, το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας έχει ιδιαίτερη σημασία υπό την προοπτική του 2030.

Σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, οι πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα μπορεί να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη για τη ζήτηση και την ανάπτυξη. Η ΕΕ είναι πρωτοπόρος στον τομέα των καθαρών και ενεργειακά αποδοτικότερων τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών και των οικολογικών τεχνολογιών, οι οποίες αναμένεται από κοινού να δημιουργήσουν περίπου 5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στο χρονικό διάστημα έως το 2020⁹. Πολλές από τις πολιτικές αυτές συμβάλλουν επιπλέον στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στη βελτίωση της υγείας. Παράλληλα, οι πολιτικές έχουν επικριθεί επειδή ασκούν αρνητική επίδραση στις τιμές της ενέργειας, επηρεάζοντας δυσμενώς τον οικονομικά προσιτό χαρακτήρα της ενέργειας για τα ευπαθή νοικοκυριά και την ανταγωνιστικότητα των ενεργοβόρων κλάδων, έστω και εάν ενδέχεται να μειώσουν την έκθεση του βιομηχανικού κλάδου στο ενεργειακό κόστος και να βελτιώσουν την ανθεκτικότητα στις τιμές αιχμής της ενέργειας.

Ενώ οι τιμές ενέργειας χονδρικής αυξήθηκαν σε μέτριο βαθμό στην ΕΕ, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι τιμές ηλεκτρικού ρεύματος τελικού χρήστη για πολλές επιχειρήσεις και νοικοκυριά αυξήθηκαν πολύ περισσότερο σε πραγματικούς όρους κατά την τελευταία δεκαετία. Όπως υποδεικνύει ο ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050, η τάση αυτή θα συνεχιστεί στο μέλλον. Οι εξελίξεις στις διεθνείς αγορές και η εκμετάλλευση μη συμβατικών υδρογονανθράκων μπορεί να οδηγήσουν σε αυξανόμενη απόκλιση των τιμών στην ΕΕ σε σύγκριση με εκείνες που επικρατούν σε άλλες μείζονες βιομηχανικές οικονομίες όπως οι ΗΠΑ, όπου το αέριο από σχιστολιθικά πετρώματα αποτελεί πλέον αυξανόμενη πηγή ενέργειας. Το 2012, οι τιμές φυσικού αερίου βιομηχανικής χρήσης ήταν περισσότερο από τέσσερις φορές χαμηλότερες στις ΗΠΑ απ' ό,τι στην Ευρώπη¹⁰. Είναι σαφές ότι η τάση αυτή διαμορφώνεται από πολλούς άλλους παράγοντες, εκτός από τις πολιτικές της ΕΕ για την

⁹ Ανακοίνωση «Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης» (COM (2012) 173 τελικό).

¹⁰ Σύμφωνα με τα δεδομένα του ΔΟΕ, οι πραγματικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τη βιομηχανία στην Ευρώπη (ΟΟΣΑ) αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 38% μεταξύ 2005 και 2012, ενώ μειώθηκαν κατά 4% στις ΗΠΑ. Για τα νοικοκυριά, από το 2005 έως το 2012, οι πραγματικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκαν κατά 21,8% στην Ευρώπη (ΟΟΣΑ) και κατά 8,4% στις ΗΠΑ. ΔΟΕ, «Ενεργειακές τιμές & φόροι, 4ο τρίμηνο 2012».

ενέργεια και το κλίμα, και ότι οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας χονδρικής στην ΕΕ εξακολουθούν ακόμη να υπαγορεύονται σε μεγάλο βαθμό από την τιμή των ορυκτών καυσίμων. Οι αποφάσεις των κρατών μελών σχετικά με τα τιμολόγια, τις εισφορές και τους φόρους έχουν επίσης σημαντικές επιπτώσεις στις τιμές του τελικού χρήστη. Οι παράγοντες αυτοί πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη χάραξη νέων πολιτικών. Οι διάφοροι συντελεστές που καθορίζουν το εθνικό ενεργειακό κόστος, στους οποίους ανήκει και η φορολογία, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαφοροποιημένης ανάλυσης, δεδομένου ότι οι επιπτώσεις τους στο συνολικό κόστος παραγωγής ενέργειας φαίνεται να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό. Στο πλαίσιο αυτό χρειάζεται να εξετασθούν ορισμένα ζητήματα.

Πρώτον, η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά είναι κρίσιμης σημασίας, προκειμένου να τεθούν οι τιμές υπό έλεγχο και να διευκολυνθεί η επίτευξη των στόχων με τον οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο, τόσο μέσω του ενισχυμένου ανταγωνισμού στην αγορά, όσο και με την αποτελεσματικότερη χρήση των υποδομών ενέργειας (μέσω των κωδικών δικτύου).

Δεύτερον, είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατή η μελλοντική εκμετάλλευση των εγχώριων κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, τόσο από συμβατικές, όσο και από μη συμβατικές πηγές, με περιβαλλοντικά ασφαλή τρόπο, δεδομένου ότι θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των τιμών ενέργειας και της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές.

Τρίτον, η περαιτέρω διαφοροποίηση των οδών ενεργειακού εφοδιασμού θα μπορούσε να βελτιώσει τον ανταγωνισμό στις αγορές ενέργειας, ενώ θα μπορούσε να επιτευχθεί σημαντική μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση από επενδύσεις σε ενεργειακή απόδοση. Η περαιτέρω εμπέδωση της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές πρέπει να συνοδεύεται από βελτίωση της διαχείρισης των διασυνδεδεμένων δικτύων, μείωση του κόστους και βελτίωση των επιδόσεων των τεχνολογιών, καθώς και από συνεχή στήριξη της καινοτομίας.

Τέταρτον, έχουν εκφραστεί ανησυχίες ότι η δέσμευση της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής δεν αντιμετωπίζεται απολύτως με πνεύμα αμοιβαιότητας και αλλού, και ότι αυτό το γεγονός έχει αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα. Παράλληλα, η δέσμευση της Ένωσης για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 20% έως το 2020 συνέβαλε στην πρόοδο που σημειώθηκε από το 2009, από την εποχή της διάσκεψης της Κοπεγχάγης για το κλίμα. Περισσότερες από 90 χώρες έχουν πλέον υιοθετήσει δεσμεύσεις με κλιμακούμενο βαθμό φιλοδοξίας. Η διεθνής κοινότητα έχει επίσης συνταχθεί με τον στόχο περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω από 2°C. Αρκετές χώρες εφαρμόζουν επιπλέον ή επεξεργάζονται νομοθετικές ρυθμίσεις για το δικό τους σύστημα εμπορίας εκπομπών (Ελβετία, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Νότιος Κορέα, Κίνα και αρκετές Πολιτείες των ΗΠΑ). Παρά τις εξελίξεις αυτές, η προσφορά της ΕΕ για υπό όρους στόχο μείωσης κατά 30% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου δεν συμπαρέσυρε σε δεσμεύσεις και δράσεις που διασφαλίζουν ότι οι συνολικές προσπάθειες έως το 2020 ευθυγραμμίζονται με τον στόχο των 2°C. Για τον λόγο αυτό, υπάρχει επιτακτική ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για τη διεύρυνση της συνεργασίας με τρίτες χώρες, αλλά και για να διανοιχθεί ο δρόμος για να οδηγήσει η πλατφόρμα του Durban σε σύναψη συμφωνίας έως το 2015 για την περίοδο μετά το 2020. Αυτό είναι ακόμη σημαντικότερο, δεδομένου ότι η ΕΕ αντιπροσωπεύει μόλις το 11% των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και ότι το μερίδιό αυτό μειώνεται, με συνέπεια να απαιτείται ανάληψη αποτελεσματικής δράσης σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής¹¹.

¹¹ Οι προοπτικές σύναψης νέας παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα αποτελούν αντικείμενο χωριστής γνωμοδοτικής ανακοίνωσης *Η διεθνής συμφωνία του 2015 για την κλιματική αλλαγή: Η διαμόρφωση της διεθνούς πολιτικής για το κλίμα μετά το 2020*

Πέμπτον, στις αεροπορικές και τις θαλάσσιες μεταφορές απαρέγκλιτος στόχος των προσπαθειών της ΕΕ είναι να σημειωθεί πρόοδος στα σχετικά διεθνή βήματα διαβουλεύσεων για να εξασφαλισθεί η παγκόσμια συμμετοχή και η επικράτηση ισότιμων όρων.

Έκτο, είναι σαφές ότι οι υψηλότερες τιμές του ΣΕΔΕ και οι πολιτικές για την επέκταση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές με την παροχή στήριξης ή με την προτιμησιακή τους μεταχείριση για τη διείσδυσή τους στην αγορά θα μπορούσαν να αυξήσουν τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Το ΣΕΔΕ δημιουργεί ταυτόχρονα ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην ΕΕ και ελαχιστοποιεί το κόστος μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στους καλυπτόμενους τομείς. Το ΣΕΔΕ περιλαμβάνει επίσης μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα για τους ενεργοβόρους κλάδους που είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο διαρροής διοξειδίου του άνθρακα. Τα εν λόγω μέτρα θα συνεχιστούν έως το 2020. Με δεδομένη τη συσσώρευση των δωρεάν δικαιωμάτων στους βιομηχανικούς κλάδους και την πρόσβαση σε φθηνά διεθνή πιστωτικά μόρια, ο αντίκτυπος για τους τομείς αυτούς ενδέχεται να είναι μέτριος, τουλάχιστον έως το 2020. Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν το ΣΕΔΕ επιτρέπουν στα κράτη μέλη να παρέχουν αντισταθμίσεις για μέρος των έμμεσων δαπανών του ΣΕΔΕ στους περισσότερους ηλεκτροβόρους τομείς, από το 2013 και μετά. Εξάλλου, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα του περιβάλλοντος επιτρέπουν επί του παρόντος την παροχή, στη βιομηχανία, στοχοθετημένων απαλλαγών από τη φορολογία που σχετίζεται με την ενέργεια. Στο πλαίσιο για το 2030 θα χρειαστεί να εξεταστεί εάν και κατά ποίο τρόπο θα πρέπει να συνεχιστεί η θεώρηση αυτή.

Τέλος, κατά τη χάραξη του πλαισίου για το 2030 θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα έσοδα που αποκομίζονται από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) για να υποστηριχθούν περαιτέρω οι κλάδοι να προβούν σε καινοτομίες. Επί του παρόντος, η επιλογή αυτή τροφοδοτείται κυρίως από τη χρήση, από τα κράτη μέλη, των εσόδων που προέρχονται από πλειστηριασμούς εντός των επιτρεπόμενων ορίων των διατάξεων περί κρατικών ενισχύσεων, παρόλο που το υφιστάμενο πλαίσιο προβλέπει την ενωσιακή χρηματοδότηση καινοτόμων πρωτοβουλιών με τη μορφή του NER300, η οποία περιορίζεται στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και έργα δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.

3.4. Αναγνώριση των διαφορετικών ικανοτήτων των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη είναι απολύτως διαφορετικά από άποψη συγκριτικού πλούτου, βιομηχανικής δομής, ενεργειακού μείγματος, κτιριακού δυναμικού, έντασης διοξειδίου του άνθρακα και ενεργειακής έντασης, αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και κοινωνικής δομής. Οι επιμέρους ομάδες καταναλωτών διαθέτουν διαφορετικές ικανότητες πραγματοποίησης επενδύσεων και προσαρμογής. Η ποικιλομορφία αυτή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη χάραξη του πλαισίου πολιτικής για το 2030. Οι κλιματικοί και ενεργειακοί στόχοι έχουν διαφορετικές επιπτώσεις για κάθε κράτος μέλος και τους πολίτες του, και οι επιλογές που διευκολύνουν την αποτελεσματική συνεργασία και τον πιο ακριβοδίκαιο επιμερισμό των απαιτούμενων προσπαθειών πρέπει να αξιολογηθούν ως συνιστώσα του νέου πλαισίου.

Το τρέχον πλαίσιο της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής αντανάκλα τις διαφορετικές ικανότητες των κρατών μελών, επιμερίζοντας τις προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια μεταξύ των κρατών μελών, με τα ελαφρύτερα βάρη να πέφτουν στους ώμους των κρατών μελών με χαμηλότερο εισόδημα. Τα έσοδα από τους πλειστηριασμούς αναδιανέμονται επίσης κατά ένα μέρος για να αντισταθμιστεί η διαφορά κόστους. Υπάρχουν επίσης μηχανισμοί συνεργασίας οι οποίοι προβλέπονται στην οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που επιτρέπουν στην ανανεώσιμη ενέργεια που παράγεται σε ένα κράτος μέλος να προσμετράται για την επίτευξη του στόχου ενός άλλου

κράτους. Ωστόσο, παρά τα δυνητικά οικονομικά οφέλη και για τις δύο πλευρές, αυτό το καθεστώς δεν έχει χρησιμοποιηθεί έως τώρα, με την εξαίρεση της Σουηδίας και της Νορβηγίας. Για να συνυπολογισθούν οι εθνικές συνθήκες, στην οδηγία για την ενεργειακή απόδοση παρέχεται «κατάλογος επιλογών» με ρυθμίσεις ευελιξίας που μπορούν να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη στους στόχους εξοικονόμησής τους κατά 1,5% ετησίως, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, τη σταδιακή καθιέρωση του στόχου του 1,5%, τον αποκλεισμό των τομέων που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, την ενσωμάτωση του τομέα μετατροπής και διανομής ενέργειας και την αναγνώριση της έγκαιρης δράσης. Οι εν λόγω ελαστικές διατάξεις μπορούν να χρησιμοποιούνται σωρευτικά, αλλά δεν επιτρέπεται να υπονομεύσουν τη συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιβάλλεται από την οδηγία.

Χρειάζεται να εξετασθεί εάν στο πλαίσιο με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030 θα πρέπει να εξακολουθήσουν να υπάρχουν παρόμοιοι μηχανισμοί επιμερισμού ή εάν, ανάλογα με το επίπεδο φιλοδοξίας και τη φύση των μελλοντικών στόχων και μέτρων, θα πρέπει να αναζητηθούν εναλλακτικές προσεγγίσεις. Ενώ ενδεχομένως αντιστρατεύονται τους αντικειμενικούς σκοπούς της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, διαφοροποιημένοι στόχοι που καθιερώνονται για κάθε κράτος μέλος μπορούν να βελτιώσουν την ακριβοδίκαιη μεταχείριση, αλλά μπορούν επίσης να αυξήσουν το συνολικό κόστος εκπλήρωσης των στόχων εάν δεν συνδυάζονται με αρκετά ευέλικτους μηχανισμούς εφαρμογής για την επίτευξή τους, όπως οι μηχανισμοί εμπορίας. Σε οποιοδήποτε πλαίσιο για το 2030 θα πρέπει να εξετάζεται εάν υπάρχει επαρκές περιθώριο ευελιξίας μεταξύ των κρατών μελών που να επιτρέπει την οικονομικά αποδοτική επίτευξη των διαφοροποιημένων στόχων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ότι όσα κράτη μέλη έχουν απόλυτη ανάγκη επενδύσεις και έχουν στη διάθεσή τους τις περισσότερες εναλλακτικές λύσεις για οικονομικά αποδοτικές μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, κλπ. συχνά έχουν λιγότερες οικονομικές ικανότητες να επωφεληθούν από αυτές. Ορισμένα από αυτά τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επιπλέον δυσκολίες να αποσπάσουν επαρκή υποστήριξη για αλλαγές των βιομηχανικών διαδικασιών και των τρόπων χρήσης της ενέργειας που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την απασχόληση και την εξάρτηση από εγχώριες πηγές ενέργειας. Η πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης για επενδύσεις, είτε μέσω άμεσης χρηματοδότησης, είτε με τη βοήθεια ευφυών πηγών, αποτελεί ήδη μέρος της «εργαλειοθήκης» των πολιτικών της ΕΕ¹², αλλά μπορεί να χρειαστεί να ενισχυθεί με την προοπτική του 2030. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να συμβάλουν στον ακριβοδίκαιο και ισότιμο επιμερισμό των προσπαθειών, ενώ θα μπορούσαν ταυτόχρονα να διευκολύνουν την αποδοχή από τον κόσμο και να οδηγήσουν σε συμμετοχή όλων των οικείων μερών στην πορεία μετάβασης προς βιώσιμη, ασφαλή και ανταγωνιστική οικονομία.

Μέρος του νέου πλαισίου συνιστούν οι ειδικές πληροφορίες για κάθε κράτος μέλος, οι οποίες θα πρέπει να υποστούν επεξεργασία και να παρουσιαστούν, ώστε να αποτελέσουν το υπόβαθρο πληροφόρησης για τις διαβουλεύσεις σχετικά με τον δίκαιο επιμερισμό των προσπαθειών, αλλά και για να διασφαλιστεί ότι καμία υπερβολική επιβάρυνση δεν θα πέσει στους ώμους οποιουδήποτε κράτους μέλους.

¹²

Για παράδειγμα το προτεινόμενο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020 και η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη».

4. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

4.1. Γενικές ερωτήσεις

- Ποια ήταν τα σημαντικότερα διδάγματα από το πλαίσιο για το 2020 και από τη σημερινή κατάσταση του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ κατά τη χάραξη των πολιτικών για το 2030;

4.2. Στόχοι

- Ποια στόχευση θα ήταν αποτελεσματικότερη για την προώθηση των στόχων της πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το 2030; Σε ποιο επίπεδο οφείλει να εφαρμόζεται (ΕΕ, κράτη μέλη ή τομείς) και σε ποιο βαθμό πρέπει να είναι νομικά δεσμευτική;
- Έχουν διαπιστωθεί αντιφάσεις στους τρέχοντες στόχους για το 2020 και, εάν ναι, με ποιο τρόπο θα μπορούσε να εμπεδωθεί καλύτερα η συνοχή των υποψήφιων στόχων για το έτος 2030;
- Κρίνεται άραγε σκόπιμος ο καθορισμός στόχων σε επιμέρους τομείς, όπως οι μεταφορές, η γεωργία και η βιομηχανία και, εάν ναι, σε ποιους από αυτούς; Για παράδειγμα, είναι για τον τομέα των μεταφορών αναγκαίος ο καθορισμός στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, λαμβανομένων υπόψη των στόχων για μείωση των εκπομπών CO₂ για τα επιβατηγά αυτοκίνητα και τα ελαφρά εμπορικά οχήματα;
- Πώς μπορούν η οικονομική βιωσιμότητα, καθώς και ο μεταβαλλόμενος βαθμός ωριμότητας των τεχνολογιών να αντανακλώνται καλύτερα στους στόχους στο πλαίσιο για το 2030;
- Πώς πρέπει να αξιολογείται η πρόοδος για άλλες πτυχές της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ, όπως η ασφάλεια του εφοδιασμού, οι οποίες ενδέχεται να μην ανήκουν στους πρωταρχικούς στόχους;

4.3. Μέσα

- Είναι απαραίτητο να γίνουν αλλαγές σε άλλα μέσα πολιτικής και στο πώς αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, καθώς και μεταξύ της ΕΕ και σε επίπεδο κράτους μέλους;
- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος ορισμού των ειδικών μέτρων σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο για τη βελτιστοποίηση της οικονομικής αποδοτικότητας κατά την εκπλήρωση των στόχων για την ενέργεια και το κλίμα;
- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να μπορέσει να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη ενθάρρυνσης και κινητοποίησης επενδύσεων;
- Ποια μέτρα θα μπορούσαν να προβλεφθούν για να υπάρξει περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας με τον πλέον αποδοτικό από οικονομική σκοπιά τρόπο;
- Πώς μπορούν οι πολιτικές της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία να υποστηρίξουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την υλοποίηση του πλαισίου με ορίζοντα το 2030 ;

4.4. Ανταγωνιστικότητα και ασφάλεια του εφοδιασμού

- Ποια στοιχεία του πλαισίου των πολιτικών για το κλίμα και την ενέργεια θα μπορούσαν να ενισχυθούν για την καλύτερη προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας;
- Ποια στοιχεία υπάρχουν για την διαρροή διοξειδίου του άνθρακα με βάση το σημερινό πλαίσιο και μπορούν αυτά να υπολογισθούν ποσοτικά; Πώς θα μπορούσε το πρόβλημα αυτό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο που έχει ορίζοντα το 2030;
- Ποιοι συγκεκριμένοι παράγοντες ευθύνονται για τις παρατηρούμενες τάσεις στο κόστος της ενέργειας και σε ποιο βαθμό μπορεί η ΕΕ να τους επηρεάσει;
- Πώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η αβεβαιότητα σχετικά με τις προσπάθειες και το επίπεδο δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται από άλλες ανεπτυγμένες χώρες και οικονομικά σημαντικά αναπτυσσόμενα έθνη κατά τις συνεχιζόμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις;
- Πώς να αυξηθεί η βεβαιότητα όσον αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις, δημιουργώντας παράλληλα το υπόβαθρο για περιθώρια ευελιξίας με στόχο την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις (π.χ. μέσω της προόδου κατά τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για το κλίμα και των μεταβολών στις αγορές ενέργειας);
- Πώς μπορεί η ΕΕ να αυξήσει την ικανότητα καινοτομίας της μεταποιητικής βιομηχανίας; Μπορούν τα έσοδα από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στο θέμα αυτό;
- Πώς μπορεί η ΕΕ να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ανάπτυξη των εγχώριων συμβατικών και μη συμβατικών πηγών ενέργειας εντός της ΕΕ για να συμβάλει στη μείωση των τιμών της ενέργειας και της εξάρτησης από τις εισαγωγές;
- Πώς μπορεί η ΕΕ να βελτιώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού σε εσωτερικό επίπεδο, με εξασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας (π.χ. μέσω της ανάπτυξης των αναγκαίων διασυνδέσεων), και, σε εξωτερικό επίπεδο, με διαφοροποίηση των οδών ενεργειακού εφοδιασμού;

4.5. Πτυχές σχετικές με τις ικανότητες και τον επιμερισμό των προσπαθειών

- Με ποιον τρόπο οφείλει το νέο πλαίσιο να κατοχυρώσει τον ακριβοδίκαιο επιμερισμό των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών; Ποια συγκεκριμένα μέτρα μπορούν να ληφθούν, ώστε να αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές τους ικανότητες να εφαρμόσουν τα μέτρα για την ενέργεια και το κλίμα;
- Ποιοι μηχανισμοί μπορούν να προβλεφθούν για την προώθηση της συνεργασίας και τον ακριβοδίκαιο επιμερισμό των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών, αναζητώντας παράλληλα την αποδοτικότερη από πλευράς κόστους εκπλήρωση των νέων στόχων για την ενέργεια και το κλίμα;
- Χρειάζονται νέα μέσα χρηματοδότησης ή ρυθμίσεις προς υποστήριξη του νέου πλαισίου για το 2030;

5. ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Η πρόσβαση στη διαβούλευση θα είναι ανοικτή έως τις 2 Ιουλίου. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής στην εν λόγω διαβούλευση, βλ:

http://ec.europa.eu/energy/consultations/20130702_green_paper_2030_en.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γενικές πληροφορίες για ζητήματα που σχετίζονται με την ενέργεια και το κλίμα

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΔΕΣΜΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥΣ

- (1) Οδηγία 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τον καθορισμό του στόχου του 20% από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ανά κράτος μέλος.
- (2) Οδηγία 2003/87/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/29/ΕΚ για την αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ με τον καθορισμό ανώτατου ορίου εκπομπών και για την εναρμόνιση της κατανομής δικαιωμάτων στις εταιρείες
- (3) Απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ (απόφαση για τον επιμερισμό των προσπαθειών) για τον καθορισμό των στόχων ανά κράτος μέλος για τις μειώσεις των αερίων θερμοκηπίου σε τομείς που δεν περιλαμβάνονται στο ETS.
- (4) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 443/2009 (CO₂ & αυτοκίνητα) σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων CO₂ για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα
- (5) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 510/2011 σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια ελαφρά επαγγελματικά οχήματα όσον αφορά τις εκπομπές, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα
- (6) Οδηγία 2009/30/ΕΚ (οδηγία για την ποιότητα των καυσίμων) για τη μείωση της περιεκτικότητας σε άνθρακα κατά τον κύκλο ζωής των καυσίμων.
- (7) Οδηγία 2009/31/ΕΚ τη δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα.
- (8) Οδηγία 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, τον καθορισμό των απαιτούμενων ενεργειών σε επίπεδο κράτους μέλους
- (9) Οδηγία 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων
- (10) Οδηγία 2009/125/ΕΚ για τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων
- (11) Κανονισμός αριθ. 2006/842/ΕΚ για τα φθοριούχα αέρια και της οδηγίας 2006/40/ΕΚ για τα φθοριούχα αέρια από κινητά κλιματιστικά
- (12) Οδηγία 99/31/ΕΚ για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης των χώρων υγειονομικής ταφής για τη διάθεση αποβλήτων, για τη μείωση των εκπομπών CH₄
- (13) Οδηγία 1991/676/ΕΟΚ για τα νιτρικά άλατα, η οποία συμβάλλει στον περιορισμό των εκπομπών N₂O
- (14) Οδηγία 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών
- (15) Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας

- (16) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1222/2009 σχετικά με τη σήμανση των ελαστικών επισώτρων αναφορικά με την εξοικονόμηση καυσίμου και άλλες ουσιώδεις παραμέτρους
- (17) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 228/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1222/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μέθοδο δοκιμής πρόσφυσης σε υγρό οδόστρωμα για ελαστικά κατηγορίας C1
- (18) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1235/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1222/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαβάθμιση της πρόσφυσης των ελαστικών επισώτρων σε υγρό οδόστρωμα, τη μέτρηση της αντίστασης κύλισης και τη διαδικασία επαλήθευσης
- (19) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 714/2009, της 13ης Ιουλίου 2009 , σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυννοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1228/2003
- (20) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 715/2009, της 13ης Ιουλίου 2009 , σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1775/2005
- (21) Απόφαση σχετικά με τους λογιστικούς κανόνες και τα σχέδια δράσης για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και τις απορροφήσεις που προκύπτουν από δραστηριότητες που σχετίζονται με τις χρήσεις γης, την αλλαγή χρήσεων γης και τη δασοκομία.

2. ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050

http://ec.europa.eu/clima/policies/roadmap/index_en.htm

Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050

http://ec.europa.eu/energy/energy2020/roadmap/index_en.htm

Λευκή Βίβλος: Χάρτης πορείας για έναν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών — για ένα ανταγωνιστικό και ενεργειακά αποδοτικό σύστημα μεταφορών

http://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/2011_white_paper_en.htm

Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη

http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/about/roadmap/index_en.htm

Διαρθρωτική μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα: Η πρώτη έκθεση σχετικά με την κατάσταση της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα το 2012

http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/reform/index_en.htm

Για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας

http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/internal_market_en.htm

Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας

http://ec.europa.eu/energy/renewables/communication_2012_en.htm

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0086&language=EN&ring=A7-2012-0033>

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη Λευκή Βίβλο για έναν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0584&language=EN&ring=A7-2011-0425>

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τον ενεργειακό χάρτη πορείας για το 2050

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2013-0088&language=EN&ring=A7-2013-0035>